

Šest koček

Tento příběh pojednává o šesti pumách tj. šelmách, který začal na sborovém dnu Českobratrské církve evangelické v Železném Brodě a jehož závěr jsem se dozvěděla po třiceti letech, tj. včera v hospodě Kočárek.

V Železném Brodě mají ve svahu nad městem krásnou modlitebnu z dvacátých let, ve stylu bahausu. Vytáhl mě tam můj potrhlý kamarád přezdívaný Havran, protože si myslel, že mou katolickou minulost je třeba nějak odčinit. Já jsem tam ale jela ze zcela jiného důvodu. Nikdy jsem nebyla v Železném Brodě a také mne zajímalo, jací lidé se ještě dnes hlásí ke svého času vymřelé Jednotě bratrské. Tento sbor formálně patří k Českobratrské církvi evangelické, ale v té době (rok 1987) dosud používal Kralickou Bibli z poloviny 16. století a na zdech měl místo obrazů svatých Komenského, Jana Blahoslava a Jana ze Žerotína. Možná i Chelčický tam byl. Východní Čechy byly vždycky rejdištěm heretiků a blouznivců, takový český Languedoc.

Nebyla jsem zklamána. Pan farář s vizáží křečka vše velmi pečlivě připravil a hosté mu pak pomluvili kostel, zahradu i pohoštění, ke kterému zval slovy:

"Poslužtež si ve sborové místnosti občerstveníčkem nepatrným."

Nejdůležitější přítomnou veličinou byl nějaký biskup z Bratislavy, který se vyznačoval hysterickou manželkou se strašným kokrhlem na hlavě, která k manželovu kázání obdivně přikyvovala hlavou (s kokrhlem).

V zadní řadě seděl nějaký malíř, který měl tak světlé oči, že se zdálo že vůbec nemá duhovku. Jen zřítelnici a tmavý kroužek okolo. Po bohoslužbě pak vyprávěl každému, kdo ho byl ochoten poslouchat, o čínské medicíně a jing a jang. Pana faráře tím úplně vyděsil a ten uprchl z doslechu s komentářem, že o černé magii se nesluší přemýšlet. Pana faráře mi bylo upřímně líto, protože si s tou sešlostí nevěděl rady. Vždycky když upadl do rozpaků, odběhl k zeleninovému záhonu v kuchyňském rohu zahrady a obíral tam housenky z hlávek zelí.

Paní biskupová si sborový den užívala a nad čajem v zahradě v záři odpoledního červnového slunce rozjímal o posledních útěchách. To dohřálo kamaráda Havrana a prohlásil burácivým hlasem, že už by taky chtěl umřít. Havran trochu připomínal Ignácia Reillyho ze Spolčení hlupců (J.K.Toole). Měl mohutnou černou kšticí, neupravený černý vous a jeho dvoumetrová postava byla navzdory mládí již poněkud otlá. Byl k nepřehlédnutí a k nepřeslechnutí.

"Ach takový mladý člověk a těší se až zemře?" vyděsila se paní biskupová.

"No jistě, tam v nebi je spousta zajímavých lidí, se kterými bych se rád seznámil. Tady je docela nuda."

Paní biskupová něco namítala, pan biskup slyšel diskant své ženy a přispěchal na pomoc. Vypadalo to na pěknou melu, protože Havran se svými provokacemi nepřestával. Pan farář se urychleně odebral k zeleninovému záhonu. Situaci zachránil náš známý z Prahy, který s sebou přivedl prťavého nevábně vypadajícího staříka a začal ho seznamovat. Ten začal všem podávat ne zcela čistý pařátek a představoval se:

"Já jsem Fred, krotitel šelem."

Všichni na něho vyvalili oči a on se stal pánem situace. Vyprávěl o svém vlastním cirkuse, což bylo za komunistů jedno z mála povolených soukromých podnikání. Jak provádí špičkovou drezuru pum a před časem byl potrhán lvem, proto tak špatně chodí. Malíř se svou čínskou medicínou byl zcela zapomenut a odešel trucovat k čajníku.

"Na léto bych potřeboval pomocníka," obrátil se na Havrana. "Vy máte, mladý muži asi prázdniny, žejo?"

"Já se zvířat bojím," řekl popravdě Havran. "Mě přepere i myš, natož puma."

"Já potřebuju jen servis, uklidit, nakrmit, odemknout drátěnou chodbu a tyčí nahnat kočky do arény. Já musím být v aréně před nimi, abych mohl mít proslov k publiku a pak poslat někoho s kloboukem, aby vybíral vstupné."

"To není nic pro mně," řekl Havran.

Mě ale posedl rarach. Prázdniny za dveřmi, letní program děravý a v Praze se mi nechtělo být.

"Já bych to zkusila," řekla jsem.

Fred se při pohledu na mne zaradoval dodal něco jako že se kromě práce se zvířaty přiučím i něco z jeho životní moudrosti. Trochu se mi to nezdálo, ale přivedl ho můj známý, potkala jsem ho v kostele, nesmím dát na první dojem. Domluvili jsme se, že v půli července za ním přijedu na štaci do Poličky.

Jak řekli, tak udělali. Od pum jsem se ostražitě držela dál, ale byl na ně krásný pohled. Opravdu krásná zvířata, kterým zajetí neubralo nic na mrštnosti a grácii. Pak jsem si začala všimát, jak ten cirkus vlastně funguje. Při produkci Fred - překřtila jsem ho na Krotfreda - mával kolem sebe bičem a tyčí a kočky schválně dráždil, aby vrčely a prskaly. Vyprávěl přitom divákům, jak hrozně nebezpečné číslo předvádí. Stoličky, na které pumy skákaly nebyly dobře vyvážené a kývaly se a bylo vidět, že zvířata jsou z toho nervózní. Kotce byly zaneřáděné a když jsem zjistila, že už není sláma, šla jsem za Krotfredem, ať ji jde někam opatřit. Dodávka stála za maringotkou. A že prý je benzín moc drahý a jézédaci mu nic nedají zadarmo. Blízko bylo truhlářství, tak jsem tam došla alespoň pro pytel pilin. Koukali na mně nejdřív blbě, ale když jsem řekla že jsem od cirkusu, měli z toho legraci a řekli mi, že mi pilin dají kolik unesu a příště zase.

Ptala jsem se Freda, jestli to krmení pro pumy je opravdu vhodné. Bral totiž zbytky z hospody, pumy měly málo masa a pak byly schopné sežrat i knedlíky se zelím. Měla jsem podezření, že jsou pořád hladové.

Na stavění manéže si vždycky domluvil místní mládež, kterou zblbnul vyprávěním svých vylhaných dobrodružství a pak je za tu práci jen pozval na pivo. Mně se po večerech pokoušel vyprávět něco ze své životní moudrosti, ale hned druhý den jsem po práci utekla do hospody, protože se to nedalo poslouchat. Bylo ale nepochopitelné, kolik lidí dokázal přesvědčit. Věřilimu i to, že dokáže pomocí hypnózy vyléčit narkomany.

V hospodě mi jedna paní povídala, že Freda dobře zná z Rýmařova, kde má zimoviště. A špatně prý chodí, protože se s ním jednou v zimě překotila latrýna a on si něco udělal s páteří. Jo tak lev? Fred nedokázal postavit ani tu latrýnu, aby se nekývala. A paní taky říkala, že je to špína chlap, jenže to už jsem věděla.

Napsala jsem Havranovi do Prahy, jaký je v tomu cirkusu bordel a on mi poslal telegram na poštu, že přijede. Náprava hříchů, to bylo jeho.

Mezi tím nám onemocněl největší a nejkrásnější kocour. Když už druhý den nežral, uvolil se Fred zavolat veterináře. Veterináři bylo něco přes třicet, byl to vysoký udělaný chlap s dětsky hladkým obličejem a modrýma očima. Na humor si moc nepotrpěl a když viděl jak pumy žijí, radost z toho neměl. Říkal, že s kocourem to moc dobře nevypadá, že má bolesti a něco mu píchá. Druhý den mu to nedalo a přijel zase. Kocour dodělával. Veterinář ho musel uspat a šel se s dědkem handrkovat o výši účtu. Spolu jsme pak tu mrtvou padesátokilovou kočku naložili do veterinářova auta, protože řekl, že musí zjistit na co vlastně chcipla. Aby to nebylo něco nakažlivého.

Další den se přihnal už dopoledne a zabrzdil u maringotky tak razantně, až zvedl oblak prachu. V igelitovém sáčku měl něco krvavě rudého.

"Vážený pane, rozkřikl se na Freda, tohle jsou jeho játra. Cirhóza. Tu zvíře nedostane jen tak. Čím jste tu pumu krmil?"

"Zbytkama z hospody," řekla jsem.

Fredovi to ale bylo úplně jedno a ptal se jen, jestli při pitvě nepoškodili kožešinu a kdy mu ji dají.

"Tohle vás bude ještě mrzet," vyhrožoval veterinář.

A Fred na to, že má známé na vyšších místech a že jestli něco doktor podnikne, bude to mrzet jeho.

Pak přijel Havran, obhlédl situaci a nastěhoval se ke mně do mého nevlídného a špinavého přívěsu. Fredovi totiž nezáleželo ani na pumách, ani na lidech. Havran začal vymýšlet pomstu a mám podezření, že se tomu věnoval už ve vlaku z Prahy do Poličky. Já jsem navrhovala uvědomit policii, ale to jsme po zralé úvaze zavrhlí, protože se mohlo stát, že problémy budeme mít my a ne Fred. Mezi dopoledním a odpoledním představením jsme to prodebatovali u oběda a Havran pak šel koupit potřebné. Drát, kleště, pilku a zámek.

Za svítání, když Fred ještě vyspával svých včerejších osm piv, jsme díly skládací mříže manéže upevnili drátem tak, aby nešly vysadit z pantů. Vyměnili jsme visací zámek a pak jsme šli zase spát. Odpolední představení bylo bohatě navštíveno rodiči s dětmi a celou mateřskou školou. Když jsem na závěr otevřela zamřížovaný průchod do kotců a šelmy s ulehčením odběhly, zamkl Havran manéž s řečnícím Krotfredem novým visacím zámkem, od kterého nikdo jiný neměl klíč. Krotiteli došlo, že něco není v pořádku a uprostřed řeči odběhl k dvířkům.

"Pusťte mě ven!" zařval a zalomcoval mříží.

Havran se postavil před klec a pronesl improvizovanou řeč přibližně tohoto znění:

"Milé děti, není hezké zavírat zvířátka do klecí a už je vůbec trestuhodné se pak o ně špatně starat. Tak vám na závěr tohoto představení předvedeme, co bude dělat pan krotitel, když se náhle octne v kleci."

A krotitel se činil. Jako šílený kroužil manéží, trásl mřížemi a pak s řevem zalarmoval dva výrostky, aby vysadili z pantů jeden z dílů manéže. Ale ouha, byly prozíravě zajištěné drátem. Pár nedovtipných matek volalo:

"Pusťte ho, chuligáni," ale to jsme již s klíčem v kapse prchali na vlak. Šli jsme raději několik kilometrů na další stanici, protože co kdyby na nás opravdu zavolali poldy...

O rok později jsem byla na čundru se spolužáky v blízkých lesích a přemluvila jsem je k návštěvě Poličky, protože jsem v hospodě chtěla vyzvědět, jak to celé dopadlo. A výčepní s gustem vyprávěl. Diváci se zachovali jako praví socialističtí občané, kteří se připletli k nějakému průšvihy a nechťejí s ním být spojování. Pokojně se rozešli. Nikomu Fred nestál za to, aby kvůli němu došel domů pro kleště nebo pilku na železo. Někdo alespoň anonymně zatelefonoval hasičům a ti ho po čase za halasného žertování osvobodili. Pak to večer vyprávěli v hospodě a druhý den už to věděla celá Polička. Odpolední představení bylo narvané, jak každý chtěl vidět zkroceného krotitele. Fandili mu prý tak hlasitě, že ani nemohl pronést úvodní proslov, ve kterém nikdy neopomněl uvést, že byl napaden lvem v podobě vyviklané latrýny.

Závěrečnou pointu jsem se ale dozvěděla až po třiceti letech v jedné pražské hospodě. Měli jsme s přítelem milý rozhovor s jiným, zcela neznámým párem, který náhodou seděl u stejného stolu. Zaujalo je, že spolu mluvíme anglicky a pán, rodilý Němec se hned chtěl přátelit. Paní byla ze Slovenska, mluvila napůl česky a napůl slovensky, pán uměl docela dobře česky, ale v angličtině si vypomáhal němčinou, no prostě jazykový babylon. Nějak jsme se dostali na cirkusáky a já jsem vyprávěla tuto historku. Paní to zaujalo, protože měla mezi světskými přáteli a domluvily jsme se, že o Fredovi taky slyšela.

Modrooký veterinář to nenechal plavat. Obstaral zvěrolékařskou komisi a na další štaci Freda přepadli, prozkoumali zvěřinec a sepsali stížnost na týrání zvířat. Podepsali to čtyři veterináři a to už se tím státní správa musela zabývat. Pumy byly Fredovi z moci úřední zabaveny a tak mu zůstaly jen prázdné klece a oči pro pláč. Proběhlo to prý i tiskem, ale já jsem tenkrát nesledovala ani noviny, ani televizi, protože se mi z těch komunistických keců už protáčely panenky. Prostě mi to uniklo. Pět zbývajících pum získalo nejprve útulek v ZOO a pak, podle neověřených zpráv, skončily zase u nějakého, tentokrát slušného cirkusu, protože byly vycvičené a v kleci se nudily.

Pracující puma je krásné zvíře.